FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 29 ta' Novembru, 2001

Kaw\a numru 45
~itazz. Nru. 2318/99JRM

DIRETTUR TAL-KUNTRATTI

vs

Andrei **CASSAR**

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fit-22 t'Ottubru, 1999, li bih l-attur ippremetta:

Illi l-konvenut kien intrabat b'kuntratt ta' appalt sabiex jibni zewgt maisonettes u garage fuq plot numru 5, Kavalerizza, Marsaxlokk, wara li l-attur kien a``etta l-offerta minnu mag]mula in segwitu g]al sej]a g]al offerti ppublikata fil-gazetta tal-gvern (Avvi\ Nru. 325/96);

Illi l-ittra ta' a``ettazzjoni relattiva kienet in]arget mill-attur fl-24 ta' Ottubru 1996, kopja hawn annessa u mmarkata Dok. B;

Illi l-konvenut naqas li jwettaq l-obbligi kontrattwali minnu assunti kif spe`ifikati fil-'General Conditions of Contract for The Execution of Works in Malta', kopja hawn annessa u mmarkata Dok. ~, u dan billi:

(a) naqas li j]allas il-garan\ija ta' g]axra fil-mija (10%) fuq il-valur tal-kuntratt, skond l-artikolu 32 tal-Conditions of Contract;

(b) naqas li jersaq g]al esekuzzjoni tal-kuntratt u g]aldaqstant espona ru]u g]ad-danni sofferti mill-attur skond l-artikolu 23 subin`iz (b) tal-istess Conditions of Contract, kif ukoll g]at-telf tal-garan\ija bankarja skond l-artikolu 24 tal-istess Conditions of Contract;

Illi l-valur tal-kuntratt kien jammonta g]al]mistax-il elf, sitt mija u]ames liri maltin, erbg]a u sittin `entezmu (Lm15605.64);

Illi l-konvenut [ie interpellat diversi drabi mill-attur izda huwa baqa' inadempjenti;

G]alhekk l-attur talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenut inadempjenti fl-obbligi kontrattwali minnu assunti kif fuq spjegat u g]alhekk responsabbli g]all-]las lill-attur skond il-'General Conditions of Contract for the Execution of Works in Malta';

2. Tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-attur is-somma ta' tlett elef seba' mija sebg]a u tletin liri maltin, tnejn u]amsin il-`entezmu (Lm3737.52) rapprezentanti elf ]ames mija u sittin lira maltin, sitta u ]amsin il-`entezmu (Lm1560.56) garan\ija ta' g]axra fil-mija (10%) fuq il-

valur tal-kuntratt; u elfejn mija sitta u sebg]in lira maltin, sitta u disg]in il-`entezmu (Lm2176.96) danni sofferti mill-Gvern jew somma verjuri o]ra li okkorrendo ti[i minn din il-Qorti likwidata g]ar-ragunijiet premessi;

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta’ l-ittra uffi`jali datata 5 ta’ Awissu 1997 kontra l-konvenut u bl-ingunzjoni tal-konvenut g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur, flimkien mal-erba’ (4) dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota mressqa mill-im]arrek fis-6 t’April, 2001, li biha e``epixxa:

Illi fl-ewwel lok id-deserzjoni tal-kaw\a stante illi g]addew ‘il fuq mis-sitt xhur rikjesti mil-li[i g]all-eg]luq tal-pro`eduri bil-miktub ai termini ta’ l- artikolu 963 tal-Kodi`i ta’ l-Organizazzjoni u Pro`edura ~ivili;

Illi fit-tieni lok it-talba attri`i g]ad-danni fil-konfront tal-konvenut hija preskritta bid-dekors ta’ sentejn skond il-li[i;

Illi ming]ajr pregudizzju g]as-suespost it-talba attri`i ma tistax tintlaqa’ stante illi l-kuntratt ta’ l-appalt qatt ma [ie finalizzat bejn il-partijiet u di piu’ qatt ma [ie ffirmat l-ebda kuntratt bejn il-partijiet;

Illi fi kwalunkwe kaz u ming]ajr pregudizzju g]as-suespost il-konvenut qatt ma seta’ jesegwixxi ix-xog]olijiet mitluba mill-attur stante illi huwa qatt ma ing]ata l-ordni bil-miktub kif stipulat fil-klawsola numru 2 tat-Tender esebit u mmarkat b]ala Dokument A annessa ma`-`itazzjoni attri`i;

Salvi e``ezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrek;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrek li biha qieg]ed jg]id li l-kaw\a marret de\erta g]all-finijiet tal-artikolu 963 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degrieti tag]ha tal-20 ta' {unju, 2001, u tal-25 t'Ottubru, 2001, li bihom]alliet il-kaw\a g]al-lum g]ad-de`i\joni dwar l-imsemmija e``ezzjoni preliminari;

Ikkunsidrat:

Illi d-de\erzjoni tal-kaw\i hija regolata b'Titolu g]aliha fil-Kodi`i tal-Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili ta' Malta[1], li jfisser b'mod partikolari kif kaw\a tintemm min]abba li tkun tqieset abbandunata minn min bdiha. L-effetti ta' l-applikazzjoni ta' dawn ir-regoli, fl-ewwel istanza, jkunu li l-kaw\a tintemm imma ma jintemmx mag]ha l-jedd li l-attur jibda pro`eduri o]rajn [odda dwar l-istess kwestjoni jekk kemm-il darba jkun g]adu fi\-\mien li jag]mel dan[2];

Illi d-de\erzjoni tapplika min]abba l-]tie[a li l-pro`eduri bil-miktub ta' kull kaw\a (ji[ifieri qabel ma tibda t-trattazzjoni tag]ha) jmisshom jag]lqu sa \mien li l-li[i tg]id li huwa perentorju[3]. Fil-ka\ ta' kaw\i fl-ewwel grad, dan i\-\mien huwa ta' sitt xhur, li jibda g]addej minn dak inhar li jitressaq l-Att ta`-~itazzjoni;

Illi fil-ka\ quddiem il-Qorti, `-~itazzjoni tressqet fit-22 ta' Ottubru, 1999, u n]ar[et b'appuntament g]all-ewwel smig] fit-23 ta' Frar, 2000, b'Degriet tas-16 ta' Novembru, 1999[4]. Illi

[1] Titolu XV tat-Tielet Ktieb tal-Kap 12 tal-Li[ijiet ta' Malta (artt. 963 sa 967);

[2] Art. 963(6);

[3] Art. 963(1);

[4] Ara pa[. 10 tal-pro`ess;

l-im]arrek [ie notifikat b'kopja tag]ha fit-2 t' April, 2001[5], ji[ifieri qrib sena u nofs minn dak inhar li nfet]et il-kaw\a;

Illi meta l-istitut tad-de\erzjoni dda]]al fil-Kodi`i pro`edurali tag]na, kien japplika biss g]al dawk il-kaw\i li tressqu bil-g]amla solenni (ji[ifieri, bil-mezz tal-libell): hemm il-fehma, g]alhekk, li dan l-istitut ma japplikax g]al dawk il-kaw\i mibdija bil-pro`edura sommarja, ji[ifieri b'Att ta`-~itazzjoni[6];

Illi wie]ed irid jara jekk kemm-il darba dan li g]adu kemm ing]ad g]adux jg]odd illum, ji[ifieri wara li da]lu fis-se]] l-bidliet fil-Kodi`i fl-1995, fejn il-forma solenni fl-ewwel grad tne]]iet i\da ma tne]]iex l-istitut tad-de\erzjoni. Dan jing]ad g]aliex, fis-subartikolu (2) tal-artikolu 963, li jitkellem dwar minn meta jibda jing]add i\-\mien ta' sitt xhur, il-li[i ssemmi "l-pre\entata ta`-`itazzjoni". Minkejja dan, din il-Qorti, diversament presjeduta, kellha l-opportunita' li tqis din il-kwestjoni u kienet uriet il-fehma li s-sitt (6) xhur imsemmija fl-artikolu 963(1) kif inhu llum xorta ma japplikawx g]al pro`edura mibdija b'Att ta' ~itazzjoni, g]aliex fi pro`eduri sommarji m'hemmx \mien g]all-atti miktuba[7];

Illi, madankollu, wie]ed g]andu jsemmi li l-li[i, wkoll f'dak li jirrigwarda l-pro`eduri informali jew sommarji, tiffissa \mien jew fa\i ta' pro`eduri preliminari li matulhom huwa mistenni li jitressqu l-atti bil-miktub mill-partijiet u li, ma' l-g]eluq tieg]u, il-kaw\a titqieg]ed fuq il-listi g]as-smig][8]. F'dan il-ka\, allura, din il-Qorti hija tal-fehma li l-istitut tad-de\erzjoni jsir japplika b'dak il-mod u f'dawk i`-`irkostanzi[9], ukoll fil-ka\ ta' pro`eduri mibdijin b'Att ta' ~itazzjoni;

Illi g]al \mien twil, id-disposizzjonijiet tal-li[i [ew imfissra u applikati b'mod iebes u intransi[enti g]all-a]]ar u dan bil-]sieb li ji[i m]ares in-nuqqas ta' dewmien mhux me]tie[fil-kaw\i. Min-na]a l-o]ra jidher li huwa daqstant xieraq u mist]oqq li l-

---

[5] Ara riferta f'pa[na 25 *tergo* tal-pro`ess.

[6] Ara Noti dwar Pro`edura ~ivili, Prof. Caruana Galizia, pa[. 1450;

[7] Ara P.A. G.V. **29.1.1996** fil-kaw\a fl-ismijiet ***M. Vella Gatt noe vs C. Cassar;***

[8] Artt. 152 u 158(12) tal-Kap 12;

[9] Ara P.A. G.C. **9.12.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***C. Calleja vs M. Micallef***

li[i tassikura li s-sanzjonijiet ma]suba fl-istitut tad-de\erzjoni ma jintefg]ux fuq il-parti li tonqos li twettaq il-parti tag]ha fi\-\mien stabilit minkejja r-rieda tag]ha, jew jekk turi li trid tu\a l-]ila kollha tag]ha biex til]aq lill-parti l-o]ra, jew fejn il-parti l-o]ra tirrinunzja g]all-e``ezzjoni[10];

Illi, kif ing]ad minn din il-Qorti wkoll, l-istitut tad-de\erzjoni huwa ma]sub biex jippenali\\a lil dak l-attur (jew appellant) li ma jkunx qieg]ed imexxi bil-g]aqal il-pro`edura mibdija minnu, i\da mhux ma]sub la biex jorbot idejn il-Qorti fl-appuntament tal-kaw\i u lanqas biex isawwat lill-attur (jew appellant, skond il-ka\) min]abba ]ti[ijiet amministrativi tal-Qorti[11]. Issa, fil-qag]da pro`edurali li tapplika b]al issa, peress li `itazzjoni ma tistax ti[i notifikata lill-im]arrek qabel ma tkun in]ar[et b'ordni mill-Qorti, l-attur ma jistax ji[i kastigat g]a\-\mien li jkun g]adda bejn meta jkun ressaq l-Att ta`-~itazzjoni u meta dan ikun in]areg b'ordni tal-Qorti u jkun iffissat il-jum tal-ewwel smig][12];

Illi g]alhekk, jidher li l-waqt li wie]ed g]andu jqis b'applikazzjoni g]a\-\mien imsemmi fl-artikolu 963(1) tal-Kap 12 huwa dak ta' meta l-Qorti to]ro[l-ordni li bih il-kaw\a ting]ata jum g]all-ewwel smig] u jin]are[l-avvi\ ta' dik id-data[13];

Illi, dwar dan il-punt, fis-sottomissjonijiet mag]mula f'isem l-attur jing]ad li hu g]amel kulma seta' bil-me\\i mog]tijin lilu mil-li[i biex iwettaq fil-]in in-notifika me]tie[a;

Illi, bi qbil ma' dak li jg]id l-attur, din il-Qorti temmen li l-li[i fir-rigward trid titqies kollha, u wie]ed ma jridx iwarrab minn quddiemu dak li jg]id l-artikolu 963(5) tal-Kap 12 dwar i\-\mien imsemmi fis-subartikolu (1) g]al dak li jirrigwarda kaw\i li jkunu pendenti quddiem il-Qorti fl-ewwel grad. F'dak il-ka\, il-li[i tg]id li kaw\a li l-pro`eduri bil-miktub tag]ha ma jng]alqux fi \mien tas-sitt (6) xhur, titqies li tqeg]det fuq il-lista tal-kaw\i

[10] Ara. App. Inf. **26.2.1999** fil-kaw\a fl-ismijiet ***F.X. Formosa et vs C. Mifsud et***;

[11] Ara P.A. GCD **5.11.1999** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Dr. T. Azzopardi vs V. Aquilina*** et;

[12] Ara P.A. NA **14.7.2000** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Elmo Insurance Services Limited et vs E. Pa`e et***;

[13] Ara P.A. NA **16.2.2001** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Dr. K.F. Dingli noe et vs Dr. R. Porsella Flores noe et***

li, f'`irkostanzi o]rajn, jit]allew *sine die* ta]t id-disposizzjonijiet tal-artikoli 964 sa 967 tal-Kodi`i.

I\da l-Qorti ma taqbilx mat-tifsira mog]tija mill-kumpannija attri`i fejn tg]id li d-de\erzjoni ma sse]]x jekk fil-fatt il-kaw\a ma tkunx imda]]la fil-lista ta' kaw\i li jkunu marru *sine die*. L-artikolu 963(5)(a) tal-Kap 12 ma jg]idx li l-kaw\a trid tkun segwiet l-*iter* imsemmi fl-artikolu 964(1), imma biss li, f'ka\ li kaw\a pendenti quddiem il-Qorti tal-ewwel grad, li l-pro`edura bil-miktub tag]ha ma tkunx ing]alqet fi\-\mien imfisser fl-artikolu 963(1), din <u>titqies</u> b]ala kaw\a li tkun tqeg]det fuq il-lista tas-smig] u <u>titqies</u> b]ala kaw\a li, b'ordni tal-Qorti, tkun marret *sine die*, g]alkemm fil-fatt ma tkun g]adha qatt hekk tqeg]det;

Illi, fil-fehma tal-Qorti, f'dak il-ka\, i\-\mien li fih il-kaw\a tin\amm "imdendla" qabel titqies li marret de\erta jitwal bi\-\minijiet imsemmija fl-artikolu 964(1) u 967;

Illi, issa l-Qorti trid tg]addi biex tara kif japplikaw g]all-ka\ presenti l-prin`ipji u l-konsiderazzjonijiet li g]adhom kemm saru;

Illi g]andu jing]ad qabel xejn li kieku l-istitut tad-de\erzjoni kellu japplika biss fuq il-fattur tal-assidwita' tal-pre\enza tal-attur g]as-smig] tal-kaw\a, kieku ma kien iku hemm l-ebda dubju li l-e``ezzjoni ta]t e\ami ma tre[ix. Dan jing]ad g]aliex, kull meta l-kaw\a ssej]et, dejjem kien hemm pre\enti rappresentant tal-attur, kif jista' jidher mill-g]add ta' verbali tas-smig] tal-kaw\a. Imma kaw\a ma timxix bil-pre\enza biss ta' wa]da mill-partijiet, u. kemm hu hekk, f'din il-kaw\a ma seta' jsir xejn qabel jkun [ie notifikat l-im]arrek u jg]addi \-\mien g]all-g]eluq tal-pro`edura bil-miktub, minkejja l-pre\enza tar-rappresentant tal-attur fl-awla. Huwa g]alhekk ovvju li l-istitut tad-de\erzjoni jinbena fuq il-]tie[a tat-twettiq fil-fatt tal-pro`edura me]tie[a biex ting]alaq il-fa\i tal-kitba ta' kaw\a;

Illi jekk wie]ed iqis il-kriterji msemmija fl-artikolu 963(5), u jqabbilhom mal-fatti li jsawru dan il-ka\, g]andu jsib li \-\mien

ta' sitt xhur minn meta l-Qorti appuntat il-kaw\a g]as-smig] kienu g]addew sa dak inhar li l-im]arrek [ie notifikat: minn dak inhar, ji[ifieri mis-16 ta' Mejju, 2000, il-kaw\a kienet, skond il-kliem tal-li[i, meqjusa b]ala wa]da li kienet tqieg]det *sine die*. Mela, fl-a]]ar ta' dak ix-xahar, ji[ifieri fil-31 ta' Mejju, 2000, dwar din il-kaw\a beda g]addej i\-\mien imsemmi fl-artikoli 964 u 967. Dan i\-\mien, effettivament, kellu jkun ta' sitt xhur, u, billi ma tressqet l-ebda talba, qabel l-g]eluq tieg]u, g]all-estensjoni ta\-\mien[14], dan g]alaq qabel ma l-im]arrek [ie notifikat;

Illi g]all-finijiet tal-artikolu 732(2) tal-Kap 12, irid jing]ad ukoll li l-e``ezzjoni ta]t e\ami ttellg]et mill-im]arrek qabel kull e``ezzjoni o]ra u g]alhekk m'hemmx dubju li huwa ma rrinunzjax g]aliha b'xi g]amil ie]or waqt it-trattazzjoni[15];

Illi, me]udin dawn il-kriterji kollha b'qies, jirrisulta lil din il-Qorti li l-pro`eduri bil-miktub f'din il-kaw\a ma ntemmux f'waqthom u qabel ma skada l-a]]ar \mien kontemplat mil-li[i sabiex il-kaw\a titqies abbandunata, u g]alhekk fil-fehma tag]ha, is-sanzjoni ma]suba mil-li[i ma tistax ma ti[ix applikata;

G]al dawn ir-ra[unijiet il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Filwaqt li **tilqa' l-ewwel e``ezzjoni** tal-im]arrek u tiddikjara li l-kaw\a marret de\erta, billi l-istadju tal-pro`eduri bil-miktub ma kienx ing]alaq sa\-\mien imfisser mil-li[i qeg]da te]les lill-istess im]arrek milli jibqa' i\jed fil-kaw\a, bl-ispejje\ kontra l-attur.

Moqrija

[14] Art. 966(1) tal-Kap 12;

[15] Ara P.A. RCP **17.2.2000** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Grima vs V. Aquilina et noe***

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
29 ta' Novembru, 2001

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
29 ta' Novembru, 2001